

Courbois Software

Internet Oplichting

In de jaren '90 van de 20e eeuw kwam internet in opkomst. Al snel werd dit nieuwe medium populair voor het verkopen en kopen van (tweedehands) producten. Inmiddels zijn er enorme aantallen webshops en advertentiesites te vinden op het internet. Helaas beleefde dankzij deze nieuwe handel de oplichting ook hoogtij. Internetoplichting is een sterk groeiend verschijnsel dat een steeds grotere bedreiging vormt voor het (handelen op) internet.

Wat is (internet)oplichting?

Wanneer je opgelicht wordt in Nederland zal het proces verbaal dat de politie hierop maakt als volgt beginnen:

“Doordat de verdachte een valse naam/valse hoedanigheid aannam, dan wel gebruik maakte van listige kunstgrepen/samenweefsels van verdichtsels, werd ik bewogen tot afgifte van geld/goed. Als ik zou hebben geweten, dat de verdachte een valse naam/valse hoedanigheid had aangenomen, dan wel gebruik maakte van listige kunstgrepen/samenweefsels van verdichtsels, dan zou ik niet tot afgifte zijn overgegaan.”

Met andere woorden: Door leugens en bedrog is er geld of een bepaald product afhandig gemaakt zonder de daarbij gemaakte afspraken (met betrekking tot bijvoorbeeld ruil, koop of verkoop) na te komen. Strikt genomen is er dus geen sprake van diefstal, dit is één van de redenen die een effectieve aanpak van oplichting erg lastig maken.

Symptomen

Helaas is hier geen eenduidig antwoord op te geven. Het aantal manieren om mensen op te lichten is eindeloos en het is daarom onmogelijk aan te geven hoe alle oplichtingen herkend kunnen worden. Belangrijk is om de kans op oplichting maximaal te verkleinen. Hier zijn wel veel mogelijkheden toe en het lezen van dit artikel is daarin een goed begin!

Oplichting voorkomen

Checklist voor de aankoop via een webwinkel

1. Beoordeel de site qua uiterlijk: is het een professionele, goed werkende site?;
2. Wordt de site genoemd op andere betrouwbare sites? Mogelijk zijn er op die sites beoordelingen van de webwinkel te vinden.
3. Beoordeel het webadres (URL) van de site. Komt deze overeen met de naam van de winkel? Is het geen gratis domein? Zoek eventueel achtergrondinformatie over het adres op via www.whois.sc of www.sidn.nl;
4. Is er een postadres en/of telefoonnummer beschikbaar? En zo ja, klopt dit adres en/of telefoonnummer ook? Controleer dit met behulp van bijvoorbeeld een telefoongids. Probeer eventueel het adres op te zoeken met behulp van een zoekmachine. Op deze manier kun je uitsluiten dat er geen bestaand adres gebruikt is van een ander persoon/bedrijf. Lijkt dit wel het geval te zijn, neem dan contact op met betreffende persoon/bedrijf en leg het voorval aan hen voor.

5. Is er een Kamer van Koophandel (KvK) nummer aanwezig? Zo ja, klopt dit nummer ook en behoort het daadwerkelijk bij het genoemde bedrijf? Dit kun je opzoeken via <http://www.kvk.nl> > “Handelsregister” > “Handelsregister Online”. Ook buitenlandse bedrijven hebben vaak een dergelijk nummer, bijvoorbeeld een ‘VAT number’. Veelal is ook dit nummer na te zoeken via bepaalde instanties. Uiteraard kun je ook een zoekmachine gebruiken om te controleren of een dergelijk nummer niet al vermeld is bij een ander, niet gerelateerd bedrijf. Is er geen KvK-nummer of een buitenlandse equivalent hiervan aanwezig? Vraag dan bij betreffende winkel na waarom dit nummer ontbreekt. Het is immers ook mogelijk dat dit nummer wel aanwezig is, maar dat het niet (duidelijk) op de site vermeld staat.
6. Plaats de bestelling en beoordeel het verloop van de bestelprocedure. Worden daadwerkelijk alle gegevens van je gevraagd of ontbreken gegevens die wel nodig zouden zijn om het product toe te zenden? Welke betalingsmethoden worden aangeboden? Betaling achteraf (rembours of acceptgiro) zijn over het algemeen behoorlijk veilig. Moet er vooraf betaald worden dan heeft betaling via een credit card of automatische incasso de voorkeur aangezien deze betalingen veelal achteraf nog ongedaan gemaakt kunnen worden mocht hier aanleiding toe zijn. Bij betaling via credit card is de aankoop over het algemeen tevens verzekerd. Betalen via bepaalde betaalsites brengt vaak bepaalde risico's met zich mee. Zoek op betreffende site na welke maatregelen er genomen zijn om fraude en oplichting tegen te gaan en beoordeel of deze je naar jouw mening voldoende indekken. Aan een betaling door het bedrag vooraf over te maken naar een bankrekeningnummer zijn ook bepaalde risico's verbonden. Ga er in ieder geval niet blind van uit dat de naam en woonplaats die bij het rekeningnummer genoemd worden ook de werkelijke naam en woonplaats van de rekeninghouder zijn. Dit wordt namelijk niet door alle banken volledig gecontroleerd! Je kunt eventueel contact opnemen met de betreffende bank en navraag doen naar de gegevens. Banken zijn echter niet verplicht hier uitsluitel over te geven en kunnen soms lastig doen i.v.m. de privacy van betreffende persoon/bedrijf.
7. Vertrouw je het niet, koop dan nooit op afstand maar ga bij de winkel langs. Wanneer dit niet mogelijk is is dit vaak een aanwijzing dat er iets niet in de haak is. Ga in dat geval op zoek naar een andere winkel!
8. Lijkt alles betrouwbaar lees dan (nogmaals) goed de Algemene voorwaarden en/of Disclaimer door. Kijk hierbij met name naar de bestel- en verzendprocedure. Ontbreekt informatie over de levering (manier van afleveren, levertermijn e.d.) vraag dan om informatie hierover bij betreffende winkel.
9. Ga je akkoord met de Algemene voorwaarden van de winkel, plaats dan de bestelling. Is er ruimte voor opmerkingen bij de bestelling stel dan de vraag of er een track-en-trace nummer doorgegeven kan worden zodra het product verzonden wordt. Deze vraag kun je eventueel ook later via e-mail verzenden. Doe dit echter niet wanneer in bijvoorbeeld de Algemene Voorwaarden al aangegeven is dat dit standaard gebeurt. Het track-en-tracenummer kan veelal gebruikt worden om via bepaalde websites na te gaan waar het verzonden pakket zich tijdens het transport bevindt.
10. Blijf na de aankoop de site van de leverancier in de gaten houden en bekijk regelmatig of er nog altijd geen negatieve meldingen over de leverancier te vinden zijn. Mocht het namelijk toch een oplichting betreffen dan is het zaak hier zo snel mogelijk achter te komen en actie te ondernemen. Ontvang je het product niet op de aangegeven datum, neem dan contact op met de winkel en vraag waar dit aan ligt.

11. Op het moment dat het pakket door de postbode aangeboden wordt kun je het beste eerst de inhoud globaal controleren voordat je tekent voor ontvangst (indien er getekend moet worden). Wanneer het een rembours-zending betreft is dit helemaal aan te raden aangezien oplichters regelmatig lege dozen onder rembours verzenden (in sommige gevallen met bijvoorbeeld pakjes appelsap om het gewicht van het beloofde product te simuleren). Heb je het product al in ontvangst genomen en blijkt het toch niet in orde te zijn, neem dan altijd eerst contact op met de leverancier, het kan immers ook een misverstand betreffen. Neem pas daarna, indien nodig, contact op met de politie.

Checklist voor de aankoop via een advertentiesite

1. Beoordeel de advertentiesite. Er zijn eindeloos veel advertentiesites en er zijn grote verschillen met betrekking tot de veiligheid van het handelen. Zo heeft bijvoorbeeld <http://www.ebay.nl> een uitgebreid beleid om internetfraude/oplichting te voorkomen. Zij gaan pro-actief met internetoplichting om en hanteren een duidelijk feedbacksysteem waarbij kopers aan kunnen geven of zij positieve dan wel negatieve ervaringen met een verkoper hebben. Een hoog feedback-cijfer geeft aan dat het aannemelijk is dat de verkoper te vertrouwen is. Echter is dit systeem, zoals ieder systeem, niet honderd procent waterdicht: laat je daarom niet enkel door dit cijfer (mis?)leiden! Ook de site Marktplaza (www.marktplaza.nl[1]) werkt sinds enige tijd met een feedbacksysteem. Dit is echter minder waterdicht dan het systeem op eBay en het wordt op het moment van schrijven nog niet erg intensief gebruikt. De site Marktplaats (www.marktplaats.nl[2]) is sinds de overname door eBay qua veiligheid aanzienlijk vooruit gegaan. Echter trekken dergelijke grote, succesvolle sites altijd oplichters aan, dus blijf hier extra alert! Gebruik je een andere site dan bovengenoemde sites beoordeel dan zelf in hoeverre de site aanknopingspunten biedt om te achterhalen in hoeverre een verkoper te vertrouwen is en of er een goed beleid gevoerd wordt om internetfraude/oplichting te voorkomen.
2. Beoordeel de advertentie. Klopt de inhoud van de advertentie? Bestaat het product daadwerkelijk en kan de leeftijd van het product overeenkomen met de releasedatum van het product? (gebruik zoekmachines en de website van de fabrikant van het product om deze informatie na te zoeken). Zijn foto's van het product zelf of afkomstig van het internet? Controleer dit via bijv. mbv Google Images. Blijken de afbeeldingen bestaande afbeeldingen afkomstig van het internet te zijn, vraag dan aan de verkoper wat hier de reden voor is. Dit kan namelijk een aanwijzing zijn dat de verkoper het product niet in zijn/haar bezit heeft. Echter is het evengoed mogelijk dat de verkoper bijvoorbeeld geen digitale camera heeft en daarom niet eenvoudig een foto van het product online kan plaatsen;
3. Zijn er gegevens over de persoon te vinden via sites als www.internetoplichting.nl[3], www.kopersbelangen.nl [4] of www.internet-fraude.nl[5] of via een zoekmachine zoals www.google.nl[6]? Wanneer de echte naam en woonplaats bekend is kun je kijken of de persoon in kwestie terug te vinden is via www.detelefoongids.nl[7] of via www.ikhebbe.nl[8], echter wanneer dit niet het geval is betekent dit niet noodzakelijk dat de naam en woonplaats niet kloppen – door de mobiele telefonie en technieken als VoIP staan vele mensen namelijk niet langer in de telefoongids van KPN. Wanneer de postcode bekend is (vraag hier eventueel naar) kun je deze controleren via www.postcode.nl[9]. Bedenk echter wel dat een oplichter ook toegang heeft tot deze sites en een niet bestaand adres via die weg uitgezocht kan hebben! Wanneer een adres bekend is, zoek dit dan ook op via een zoekmachine zoals www.google.nl[10]. Blijkt het adres bekend te zijn in combinatie met een ander persoon/bedrijf neem dan met betreffende persoon/bedrijf contact op en vraag of zij de verkoper kennen.

4. Vraag de persoon of je het product eventueel ook op kunt komen halen, zelfs al ben je dit eigenlijk niet van plan. Wanneer het een oplichter betreft die het product niet werkelijk in bezit heeft zal deze wellicht met diverse excuses komen waarom het product niet opgehaald kan worden. Dit is over het algemeen een teken dat de verkoper niet ter goeder trouw is. In een enkel geval zal echter wel een geldig excuus opgegeven worden. Ga na of de genoemde excuses aannemelijk zijn. Is dit het geval, dan hoeft dit niet direct een reden te zijn om van de koop af te zien.
5. Vraag eventueel, wanneer je het niet vertrouwd, of de persoon een foto op wil sturen van het object met op de foto een uitdraai van één van jouw e-mails. Wanneer een dergelijke foto opgestuurd wordt, kijk dan wel goed of er geen fototrucage toegepast is. Vind de verkoper dit te veel moeite of beschikt hij/zij bijvoorbeeld niet over een digitale camera dan hoeft een weigering om een dergelijke foto te maken en versturen geen directe reden zijn om van de aankoop af te zien.
6. Wanneer een rembourszending mogelijk is heeft dit zeker bij dure aankopen de voorkeur boven een betaling vooraf. Wanneer rembourszending niet aangeboden wordt, vraag dan om een toelichting waarom dit niet kan. Ingewikkelde excuses wijzen vaak op oplichting, een simpele toelichting dat de verkoper daar bijvoorbeeld gewoon geen zin in heeft is over het algemeen betrouwbaarder. Dit zul je echter zelf moeten beoordelen;
7. Vraag, indien het aan te kopen product via de post verzonden zal worden of de verkoper op het moment van verzenden een track en trace nummer op kan geven zodat de zending te volgen is.
8. Koop producten bij voorkeur niet vanuit het buitenland. Wanneer je dit wel wilt doen wees dan extra voorzichtig aangezien oplichting vaak vanuit het buitenland plaats vindt doordat er weinig opsporingsdiensten zijn die internationaal optreden. Bij het verzenden van een betaling naar het buitenland bij voorkeur een credit card gebruiken. Tevens zijn diverse betaalsites zoals <http://www.paypal.com> geschikt voor internationale betalingen. Lees bij dergelijke sites goed de maatregelen door die de site neemt tegen internetfraude/oplichting en beoordeel of je dit afdoende vindt. Bij betalingen binnen Europa kan er tevens geld overgeschreven worden via een bankrekening met behulp van een IBAN en BIC code. Wanneer je deze codes via internetbankieren opgeeft komt veelal de locatie van de bank van de verkoper in beeld. Ga na of deze locatie overeenstemt met de locatie van de verkoper. Is dit niet het geval, vraag de verkoper dan om een toelichting hierop.
9. Vertrouw nooit zonder meer op derde partijen waarvan je niet absoluut honderd procent zeker weet dat deze daadwerkelijk bestaan en betrouwbaar zijn! Het gebruik van een derde, onafhankelijke partij lijkt erg betrouwbaar, maar veelal blijkt de derde partij in werkelijkheid dezelfde persoon als de verkoper te zijn. Er zijn zelfs gevallen bekend waar complete fictieve bedrijven opgezet zijn welke zogenaamd als onafhankelijke tussenpartij functioneerden bij de aankoop/verkoop van dure producten op afstand. Wanneer je geconfronteerd wordt met een website van een dergelijk onafhankelijk (transport)bedrijf gebruik dan (een deel van) de checklist voor webwinkels (zie hierboven) om na te gaan of het daadwerkelijk een bestaande, betrouwbare partij is. Een bekend bedrijf dat als betrouwbare tussenpartij optreedt is TripeDeal <http://www.tripledeal.nl>. Deze partij kun je inschakelen in het geval je het niet helemaal vertrouwd. Let wel op dat er kosten verbonden zijn aan het gebruik van Triple Deal als onafhankelijke tussenpartij.

10. Betaal nooit producten door contant geld of een cheque op te sturen! Ook niet wanneer dit via een 'money transfer' (bijvoorbeeld Western Union) gebeurt. Dergelijke betalingen zijn over het algemeen zeer slecht te traceren en wijzen daarom vaak op oplichting. In het geval van een oplichting via deze weg ben je tevens vrijwel zeker je geld volledig kwijt.
11. Lijkt de verkoper na het doorlopen van deze checklist betrouwbaar sluit dan de koop. Blijf echter ook na de aankoop/betaling in de gaten houden of er geen negatieve meldingen over betreffende verkoper verschijnen.
12. Wanneer het verzonden pakket bij je aangeboden wordt controleer dan bij voorkeur de inhoud voordat je voor ontvangst tekent (indien dit nodig is). Bij een verzending onder rembours is dit zeker aan te raden voordat je voor het pakket betaald. Er zijn namelijk oplichters bekend die lege dozen onder rembours verstuurd eventueel gevuld met goedkope materialen (bijvoorbeeld pakjes appelsap) om het gewicht van het aangekochte product te simuleren.
13. Blijkt er na ontvangst van het pakket toch iets niet in orde te zijn, neem dan altijd eerst contact op met de verkoper en vraag om een toelichting en eventuele vervolgstappen om het probleem op te lossen. Mocht de verkoper niet langer bereikbaar blijken of lijkt deze niet ter goeder trouw te zijn neem dan contact op met de politie.